

Poučenie

vo veci peňažného príspevku na osobnú asistenciu

Právne vzťahy pri poskytovaní peňažných príspevkov na kompenzáciu, medzi ktoré patrí aj peňažný príspevok na osobnú asistenciu upravuje zákon č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 447/2008 Z. z.“).

Peňažné príspevky na kompenzáciu sú určené na zmiernenie alebo prekonanie znevýhodnenia, ktoré má fyzická osoba z dôvodu jej ťažkého zdravotného postihnutia v porovnaní s fyzickou osobou bez zdravotného postihnutia rovnakého veku, pohlavia a za rovnakých podmienok a ktoré nie je schopná z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia prekonať sama. Ich účelom teda nie je zabezpečenie základných životných podmienok a nie sú určené na riešenie nepriaznivej finančnej situácie.

Účelom osobnej asistencie je aktivizácia, podpora sociálneho začlenenia fyzickej osoby s ŤZP a podpora jej nezávislosti a možnosti rozhodovať sa a ovplyvňovať plnenie rodinných rolí, vykonávanie pracovných aktivít, vzdelávacích aktivít a voľnočasových aktivít.

Podľa charakteru nároku sa peňažný príspevok na osobnú asistenciu považuje za fakultatívnu dávku na priznanie ktorej neexistuje právny nárok, môže byť priznaný a poskytovaný len v prípade splnenia všetkých zákonom ustanovených podmienok.

Konanie o priznanie peňažného príspevku na osobnú asistenciu začína na základe žiadosti fyzickej osoby; v konaní o peňažnom príspevku na osobnú asistenciu podľa § 21 ods. 3 písm. a) zákona č. 447/2008 Z. z. koná v mene maloletého dieťaťa zariadenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately. Rozhodovaniu vo veci predmetného peňažného príspevku predchádza posudková činnosť (lekárska a sociálna), presné a úplné zistenie skutočného stavu veci a za tým účelom obstaranie si podkladov potrebným pre rozhodnutie. Nárok na peňažný príspevok na osobnú asistenciu a nárok na jeho výplatu vzniká právoplatným rozhodnutím príslušného úradu práce, sociálnych vecí a rodiny (ďalej len „úrad“) o jeho priznaní.

Na konanie, rozhodovanie a v prípade splnenia všetkých podmienok aj poskytovanie peňažného príspevku na osobnú asistenciu je vecne príslušný úrad v mieste trvalého bydliska žiadateľa.

Podmienky poskytnutia predmetného peňažného príspevku sú zverejnené na stránke www.upsvar.sk.

Lehoty na vydanie rozhodnutia a vypracovanie lekárskeho a komplexného posudku:

Uvedené lehoty upravuje ustanovenie § 55 ods. 11 zákona č. 447/2008 Z. z., v zmysle ktorého ak je podkladom na rozhodnutie o peňažnom príspevku na osobnú asistenciu

komplexný posudok, lehota na jeho vypracovanie je 60 dní od začatia konania a lehota na vyhotovenie rozhodnutia je 30 dní od vypracovania komplexného posudku.

Ak je podkladom na rozhodnutie lekárskeho posudku, lehota na jeho vypracovanie je 30 dní od začatia konania a lehota na vyhotovenie rozhodnutia je 15 dní od vypracovania lekárskeho posudku.

Ak nemôže príslušný úrad vzhľadom na okolnosti prípadu rozhodnúť v lehote podľa prvej vety, môže Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny predĺžiť lehotu na rozhodnutie najviac o 30 dní.

Príslušný úrad doručí účastníkovi konania spolu s rozhodnutím aj komplexný posudok alebo lekárskeho posudku, ktoré sú podkladom tohto rozhodnutia.

Doručovanie písomností:

Dôležité písomnosti, najmä rozhodnutia, výzvy a predvolania, sa doručujú do vlastných rúk adresátovi alebo osobe, ktorá sa preukáže jeho splnomocnením na preberanie zásielok.

Ak nebol adresát písomnosti, ktorá sa má doručiť do vlastných rúk, zastihnutý, hoci sa v mieste doručenia zdržiava, doručovateľ ho vhodným spôsobom upovedomí, že písomnosť príde znovu doručiť v určený deň a hodinu. Ak nový pokus o doručenie zostane bezvýsledný, doručovateľ uloží písomnosť na pošte a adresáta o tom vhodným spôsobom upovedomí. Ak si adresát nevyzdvihne písomnosť počas uloženia na pošte, písomnosť sa považuje za doručенú dňom vrátenia nedoručenej zásielky správne orgánu, aj keď sa adresát o tom nedozvedel.

Povinnosti žiadateľa o priznanie peňažného príspevku na osobnú asistenciu a poberateľa peňažného príspevku na osobnú asistenciu:

- preukázať skutočnosti rozhodujúce na priznanie peňažného príspevku na osobnú asistenciu, na jeho výšku alebo výplatu,
- na výzvu príslušného úradu preukázať hodnotu majetku, ohlásiť zmeny v majetkových pomeroch, ktoré sú rozhodujúce na určenie výšky peňažného príspevku na osobnú asistenciu, v lehote určenej príslušným úradom,
- oznámiť príslušnému úradu do ôsmich dní zmeny v skutočnostiach rozhodujúcich na trvanie nároku na peňažný príspevok na osobnú asistenciu, na jeho výšku, výplatu, zánik nároku na tento peňažný príspevok,
- oznámiť príslušnému úradu do ôsmich dní, že hodnota majetku fyzickej osoby s ŤZP je vyššia ako 39 833 eur,
- na výzvu príslušného úradu preukázať skutočnosti rozhodujúce na poskytovanie peňažného príspevku na osobnú asistenciu, jeho výšku alebo výplatu do ôsmich dní odo dňa doručenia výzvy, ak príslušný úrad neurčil dlhšiu lehotu,
- zabezpečiť na vlastné náklady úradný preklad dokladov, ktoré sú podkladom pre rozhodnutie o peňažnom príspevku na osobnú asistenciu do slovenského jazyka podľa zákona č. 382/2004 Z. z. o znalcoch, tlmočníkoch a prekladateľoch a o zmene a doplnení zákonov v znení neskorších predpisov, ak sú vystavené v inom

ako v štátnom jazyku; táto povinnosť neplatí, ak sú tieto doklady vyhotovené v českom jazyku,

- na výzvu príslušného úradu podrobiť sa vyšetreniu zdravotného stavu alebo podrobiť sa posúdeniu zdravotného stavu alebo opätovnému posúdeniu zdravotného stavu,
- umožniť návštevu zamestnanca príslušného úradu v mieste svojho trvalého alebo prechodného pobytu, ktorá je potrebná na účely kompenzácie,
- spolu s osobným asistentom sú povinní poskytnúť úradu súčinnosť pri kontrole kvality a rozsahu vykonávanej osobnej asistencie, najmä poskytnúť informácie o čase a mieste vykonávania osobnej asistencie, a umožniť výkon kontroly kvality a rozsahu vykonávanej osobnej asistencie v prostredí, v ktorom sa osobná asistencia vykonáva,
- vrátiť peňažný príspevok na osobnú asistenciu alebo jeho časť, ktorý bol poskytnutý neprávom alebo vo vyššej sume ako patril,
- vrátiť peňažný príspevok na osobnú asistenciu, ktorý bol poskytnutý neprávom na základe preukázateľne nepravdivých údajov, ktoré uviedla fyzická osoba,
- vrátiť peňažný príspevok na osobnú asistenciu, ak bol použitý na iný účel, než na ktorý bol poskytnutý

Za vrátenie peňažného príspevku na osobnú asistenciu podľa § 21 ods. 3 písm.

a) zákona č. 447/2008 Z. z. alebo jeho časti zodpovedá zariadenie sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately.

Peňažný príspevok na osobnú asistenciu patrí medzi opakované peňažné príspevky, ktorý v prípade splnenia zákonom ustanovených podmienok príslušný úrad fyzickej osobe s ŤZP prizná od prvého dňa kalendárneho mesiaca, v ktorom sa začalo konanie o jeho priznanie. Poskytovanie (vyplácanie) tohto peňažného príspevku je však podmienené predložením zmluvy o výkone osobnej asistencie a výkazu o odpracovaných hodinách osobnej asistencie podľa vzoru uvedeného v prílohe č. 16 k zákonu č. 447/2008 Z. z. Osobnú asistenciu vykonáva osobný asistent, a to na základe písomnej zmluvy

- a) o výkone osobnej asistencie uzatvorenej medzi fyzickou osobou s ŤZP a osobným asistentom podľa § 51 a 853 Občianskeho zákonníka,
- b) uzatvorenej medzi fyzickou osobou s ŤZP a agentúrou osobnej asistencie.

Osobného asistenta si teda fyzická osoba s ŤZP vyberá sama alebo prostredníctvom agentúry osobnej asistencie. Do tohto výberu úrad nemôže zasahovať ani výber osobného asistenta žiadnym spôsobom ovplyvňovať.

Fyzická osoba s ŤZP je, okrem uvedených povinností, ďalej povinná:

- predložiť príslušnému úradu zmluvu o výkone osobnej asistencie
 - v deň podania žiadosti o peňažný príspevok na osobnú asistenciu alebo
 - do piateho dňa kalendárneho mesiaca nasledujúceho po kalendárnom mesiaci, v ktorom bola zmluva o výkone osobnej asistencie uzatvorená, ak bola uzatvorená po podaní žiadosti o peňažný príspevok na osobnú asistenciu,

do ôsmich dní odo dňa

- podpísania dodatku k zmluve o výkone osobnej asistencie, predložiť tento dodatok, ak dôvodom zmeny zmluvy o výkone osobnej asistencie je zmena náležitostí podľa odseku 3,
- zániku právneho vzťahu založeného zmluvou o výkone osobnej asistencie, oznámiť zánik tohto právneho vzťahu,
- ak jej bol právoplatným rozhodnutím priznaný peňažný príspevok na osobnú asistenciu, predložiť výkaz o odpracovaných hodinách osobnej asistencie za každý kalendárny mesiac príslušnému úradu na vyúčtovanie, najneskôr do 5-teho dňa nasledujúceho kalendárneho mesiaca; to neplatí, ak fyzická osoba s ŤZP nemôže v uvedenej lehote predložiť predmetný výkaz zo závažných dôvodov,
- ak jej bol právoplatným rozhodnutím priznaný peňažný príspevok na osobnú asistenciu, predložiť príslušnému úradu potvrdenie o vyplatených odmenách osobnému asistentovi za každý kalendárny mesiac po vyplatení odmeny osobnému asistentovi, najneskôr do 5-teho dňa nasledujúceho kalendárneho mesiaca podľa vzoru uvedeného v prílohe č. 17 k zákonu č. 447/2008 Z. z.

Nevyčerpaný počet hodín osobnej asistencie určený na obdobie kalendárneho roka nemožno uplatniť v nasledujúcom kalendárnom roku.

Zákon č. 447/2008 Z. z. vylučuje súbežné poskytovanie peňažného príspevku na osobnú asistenciu a peňažného príspevku na opatrovanie.

Peňažný príspevok na osobnú asistenciu *nemožno* poskytnúť, ak sa na osobnú asistenciu fyzickej osoby s ŤZP poskytuje príspevok alebo dávka rovnakého účelu iného štátu, ktorý je štátom Európskeho hospodárskeho priestoru.

V súvislosti s dôchodkovým poistením Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny oznamuje Sociálnej poisťovni údaje o fyzických osobách, ktoré majú podľa zmluvy o výkone osobnej asistencie vykonávať osobnú asistenciu fyzickej osobe s ŤZP najmenej 140 hodín mesačne a ktoré sú evidované na úradoch na účely peňažného príspevku na osobnú asistenciu.

Vo veci zdravotného poistenia je potrebné, aby sa osobný asistent obrátil na príslušnú pobočku zdravotnej poisťovne.